7/485 -3-

432

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.002//7۸5
KONU :

ANKARA
13/9/1999

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'na

İLGİ : 31.08.1999 tarih ve GNS.0.10.00.02-7/485-1674/4401 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde yeralan, Bursa Milletvekili Sayın Teoman ÖZALP tarafından şahsıma tevcih edilmiş yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

H. Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Ek: 2 (İki) Nüsha olmak üzere toplam 8 (Sekiz) sayfa yazı.

SORU 1- Halk Bankası'ndan kredi kullanan küçük esnaf ve sanatkarların kullandıkları kredilerin son 6 yıllık, yıllar itibariyle, sabit fiyatla miktarını açıklar mısınız?

CEVAP 1- Türkiye Halk Bankası'nca ülkemiz esnaf-sanatkarlarına kullandırılan kredilerin son 6 yıllık gelişimi aşağıdaki gibidir.

Milyar TL.

	1994	1995	1996	1997	1998	Eylül/99
Esnaf Kredileri (Plasman)	8.500	30.000	80.000	150.000	220.000	316.841
Esnaf Krd. (1994 Yılı Sabit Fiyatlarıyla)	8.500	15.924	53.973	100.292	143.321	215.392

SORU 2- Bugün en yüksek kredi limiti 2.5 milyar TL.dır. Ekonomik koşullar dikkate alındığında bu miktar sizce yeterli midir?

CEVAP 2- Temel kredi politikasını, az sayıda kişi ya da işletmeye büyük montanlı krediler kullandırmak yerine, çok sayıda esnaf ve sanatkara ihtiyaç duydukları kredileri uygun vade, düşük faiz koşullarında kullandırma temeli üzerine kuran Türkiye Halk Bankası; ülke ekonomisinde yaşanan gelişmeler paralelinde bu kesimin artan kredi talebini gözönüne almakta, plasmanlarını artırmanın yanısıra, kredi şahıs limitlerinin artırılması için de gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

Nitekim, bu girişimler neticesinde Kooperatifler Kanunu'nda gerekli değişiklikler; Mayıs/98 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce gerçekleştirilmiş ve limit artışının önündeki engel ortadan kaldırılarak, esnaf kredilerinin limiti 1 milyar liradan 5 milyar liraya yükseltilmiştir. Geçiş uygulaması olmak üzere mal üreten esnafın kredi şahıs limiti 2.5 milyar liraya, hizmet üreten esnafın kredi limiti 2 milyar liraya, ayrıca ihracatçı esnafın kredi limiti de 5 milyar liraya yükseltilmiştir.

SORU 3- Kredi faiz oranı, ekonomimizin içinde bulunduğu durgunlukta gözönüne alınarak aşağıya çekilemez mi? Kredi maliyetlerinin düşmesi ekonomimizde kısmen de olsa bir canlılık meydana getirmez mi?

CEVAP 3- Ülke genelinde ticari ve sınai faaliyetlerin çoğunluğu esnaf ve sanatkarlar tarafından yürütülmektedir.

En küçük yerleşim birimlerinde dahi üretim ve istihdam kaynağı olan esnaf-sanatkarların daha yeterli ve koşulları uygun kredilerle desteklenmesi, ülke gelir birikiminin oluşmasında ve ekonomik gelişmenin sağlanmasında çok önemli bir husustur.

Ülkemiz esnaf ve sanatkarlarının ihtiyaç duyduğu ucuz ve yeterli finansman, ancak ekonomik istikrarın sağlanması ve enflasyona karşı verilen kararlı mücadeleden olumlu sonuçlar alınması ile mümkündür.

Nitekim bugün dünya ve ülkemiz global kriz neticesinde piyasaların daralması ve buna bağlı olarak reel faizlerde aşırı bir yükselme olgusu ile karşı karşıyadır. Kredi maliyetlerine de yansıyan bu olumsuzluk üretime, yatırıma ve ihracata ayrılacak kaynakların maliyetini yükseltmekte, reel kesime ucuz finasman sağlamayı da zorlaştırmaktadır.

Buna rağmen esnaf ve sanatkarlarımızın tek finansman kaynağı olan Türkiye Halk Bankası; bu kesime yönelik plasmanlarını her geçen yıl artırmakta, sözkonusu kredilerin faiz oranlarını da makul ölçülerde tutmaktadır.

SORU 4- Anayasamızın 173. Maddesi; Devlet, esnaf ve sanatkarı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır, şeklindedir. Emek yoğun/sermaye ile iktisadi faaliyetlerini sürdüren esnaf ve sanatkarımızın devlet tarafından yeterince desteklendiğine inanıyormusunuz?

CEVAP 4- Ülkemiz esnaf ve sanatkarlarını her türlü finansman ve finansman dışı hizmetlerle destekleme görevi Türkiye Halk Bankası'na verilmiştir.

233 sayılı KHK'ye tabi bir banka işletmesi olan Türkiye Halk Bankası; Ana Statüsünde belirlendiği gibi çağdaş bankacılığın gerektirdiği bir anlayışla sürdürdüğü her türlü bankacılık faaliyetleriyle ülke tasarruf birikimine katkıda bulunmakta ve toplanan tasarrufları ekonominin en çok ihtiyaç duyduğu alanlarda değerlendirerek küçük ve orta ölçekli işletmelerle, esnaf ve sanatkarlara finansman sağlamakta, ulusal ekonomi ile uyumlu yeni yatırım olanakları yaratılmasına da imkan açarak bir Kalkınma Bankası gibi çalışmaktadır.

Bu doğrultuda Banka öncelikli faaliyet alanını; "Türk müteşebbis gücünün emsalsiz bir göstergesi ve örneği olan esnaf ve sanatkarları kredileriyle desteklemek, işletmelerini yeni teknolojiye dayalı makina ve ekipmanlarla donatmak suretiyle ülkemiz kalkınmasına katkıda bulunarak, esnaf ve sanatkarların büyüyen ülkemizde hakettikleri yeri almalarına yardımcı olmak şeklinde" belirlemiştir.

Belirlenen bu amaç doğrultusunda Banka esnaf ve sanatkarlara verdiği kredileri yıldan yıla artırmış, kredilerden yararlanan esnaf sayısını 1 milyona ulaştırmış ve 2 milyon esnafı daha kredi kapsamına almayı hedeflemiştir.

Diğer taraftan, esnaf ve sanatkarlarımızın enflasyona ezdirilmemesi, varlığını sürdürebilmesi, daha ucuz hammadde ve aramadde satın alarak üretimini geliştirip artırabilmesi, hizmet kalitesini çoğaltabilmesi ve bu kesime tahsis edilen kredilerin ucuzlatılabilmesi için bir dizi yeni uygulama getirilmiştir.

- Mart/99 tarahinden itibaren imalat yapan esnafa kullandırılan kredilerin kooperatif bloke sermaye payları % 10'dan % 5'e indirilmiştir.

- Esnaf kredilerinde aylık eşit taksitli kredi uygulaması başlatılmıştır.

- 01.07.1998 tarihinden itibaren esnaf kredi faizleri 5'er puan indirilmiştir.

- Esnaf kredilerinde ilk taksidin ödeme süresi 3 aydan 9 aya çıkartılmıştır.

- 23 Mart 1998 tarih ve 98/10795 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kamyoncu esnafına eski araçlarının yenilenmesi amacıyla 10 milyar lira limitli, 1 yıl ödemesiz, 4 yıl vadeli % 30 faizli özel bir kredi açılmıştır.

SORU 5- Ülkemizi yasa boğan deprem felaketine maruz kalmış, esnaf ve sanatkarlarımızın yaralarını kısmen de olsa hafifletmek için ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

CEVAP 5- Türkiye Halk Bankası esnaf ve sanatkarlarımızın iyi gününde olduğu kadar kötü gününde de daima yanında olmuş, deprem, sel vb. afetler nedeniyle zarara uğrayan bu kesimin yaralarının sarılması ve üretimlerini sürdürebilmeleri için kredi ertelemesi, yeni kredi tahsisi gibi tedbirleri uygulamaya koymuştur.

Nitekim, Batı Karadeniz Bölgesi'nde meydana gelen sel felaketi ve Adana'daki deprem sonucu zarar görenlerin kredilerinin ertelenmesi ve yeni kredi ihtiyaçlarının karşılanarak ekonomik faaliyetlerin devamı için hazırlanan 24.06.1998 tarih, 98/11295 ve 98/11301 sayılı kararnameler doğrultusunda Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan Halkbank nezdinde bir fon oluşturulmuş ve sözkonusu fondan Hasar Tespit Komisyonu tarafından belirlenen zarar dikkate alınmak suretiyle, 1 yılı anapara ve faiz ödemesiz dönem olmak üzere % 20 faizli, esnaf, KOBİ ve ticaret erbabına işletme ve tesis kredileri açılmıştır.

Diğer taraftan son olarak, 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen depremde işyerleri zarar görenlerin kredilerinin ertelenmesi ve yeni kredi açılması için 20.08.1999 tarih ve 99/13233 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda çalışmalar başlatılmıştır.

Depremden zarar gören yörelerde işyerleri bulunan esnaf ve sanatkarın, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, serbest meslek mensupları ile sanayi ve ticaret erbabının Türkiye Halk Bankası'na olan kredi borçları ilk yılı faizsiz ve ana para ödemesiz olmak üzere, 3 yıl süreyle ertelenmiştir. Bu kredilerin birinci yıl faizi istenmeyecek, daha sonraki 2 yıl için ise uygulanan faiz oranının yarısı oranında faiz alınacaktır.

Ayrıca, depremde zarar gören yörelerde kredi borçlarının ertelenmesi ve yeni kredi ihtiyaçlarının tespiti maksadıyla, Türkiye Halk Bankası'nca 31.08.1999 tarihinden itibaren yerinde çalışmalara başlanılmıştır. Bu çalışmalar Banka'nın Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa ve Adana Bölge istihbarat ve teknik elemanlarından oluşturulan 4 grup halinde 45 kişilik bir ekiple, İzmit, Adapazarı, Düzce ve Karamürsel'de kurulan "İşyeri Hasar Tespit Büroları"nda yürütülmektedir.

Söz konusu Kararname doğrultusunda, İl ve İlçe Hasar Tespit Komisyonlarının çalışmalarının da tamamlanmasını müteakip, depremden zarar gören esnaf ve sanatkarlar, küçük ve orta ölçekli işletmeler, serbest meslek mensupları ile sanayi ve ticaret erbabına, zarar gören makine ve ekipmanlarının satın alınması ya da yıkılan işyerlerinin onarılması amacıyla 1 yıl ödemesiz, 3 yıl vadeli işletme kredisi ve 1 yıl ödemesiz, 5 yıl vadeli tesis kredisi açılmasına başlanacaktır.

Yeni açılacak kredilere, % 20 oranında faiz uygulanacaktır.

Diğer taraftan, Afet Bölgesi ilan edilen Kocaeli, Sakarya, Yalova İl Merkezi ve İlçeleri ile Avcılar/İstanbul, Düzce/Bolu'da faaliyette bulunan esnaf ve sanatkarların işyerlerinin yeniden ekonomiye kazandırılması ve karşılaştıkları mali sıkıntıların giderilmesi için gereksinim duyacakları finansmanı büyük ölçüde karşılamayı teminen Türkiye Halk Bankası'nca Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaletiyle kullandırılan kooperatif kredilerinin şahıs limitleri 2.5 milyar liradan, 5 milyar liraya yükseltilmiştir.